

Folk & Familj

23 april

Namnsdagen

I dag har **Georg** och **Göran** namnsdag. Georg är ett latinskt namn som ursprungligen kommer av grekiskans ord för "jordbrukare". Göran är en yngre form av **Örjan**, i sin tur en fornvensk form av lågtyskans **Jurian** som är en ombildning av Georg.

Bemärksedagen

I dag är det **världsbokdagen**. Den är instiftad av Unesco för att uppmärksamma hur viktiga böcker är för att sprida idéer och kunskap.

Det hände då

• **För 40 år sedan**, 1984, meddelade den amerikanska hälsomyndigheten att ett virus som kunde orsaka aids hade hittats. Viruset var en variant av lav som franska virologer hade upptäckt året innan. Några år senare fastställdes namnet för viruset till hiv.

Födelsedagar

• **För 70 år sedan**, 1954, föddes den amerikanske journalisten, filmskaparen och författaren **Michael Moore**. Han har en särpräglad slagkraftig stil som reporter och har gjort dokumentärer som "Bowling for Columbine" (2002) och "Fahrenheit 9/11" (2004). Han har också skrivit reportageböcker, exempelvis "Korkade vita män" (2002). Moore kritiserar ofta samhället eller politiker i USA.

Namn vi minns

• **För 96 år sedan**, 1928, föddes denna dag **Shirley Temple**, amerikansk skådespelerska och diplomat. Temple blev känd redan som treåring då hon inledde sin skådespelarbana, två år senare slog hon igenom internationellt med filmen "Flygtes lilla fästmö" (1934). Shirley Temple la ner filmkarriären vid 22 års ålder. Hon blev senare politiskt engagerad i Republikanska partiet, och fick bland annat uppdrag som ambassadör i Ghana och i Tjeckoslovakien. 1976 blev hon protokollchef för USA. Shirley Temple blev 85 år, och avled i februari 2014.

• **För 408 år sedan**, 1616 dog två av litteraturens giganter; **William Shakespeare** och **Miguel de Cervantes**. Till kontot historiska klurigheter behöver dock tilläggas att Spanien (Cervantes) och Storbritannien (Shakespeare) vid tillfället inte nyttjade samma kalender (gregorianska respektive julianska), men det sägs ändå allmänt accepterat att dessa båda dog samma datum. Dessutom brukar man säga att Shakespeare också föddes den 23 april. Exakt födelsedag är ej fastställt, men han döptes den 26 april 1564, och dop hölls enligt tradition några dagar efter födseln.



BILD: MARK J. TERRILL

Vår historiska stad



Prins Hamlet kom till Halmstad den 22 maj 1966. Det var mycket folk i färjeläget och många tyckte att höghöjdsfärjan var enormt stor, nästan som en Amerikabåt.

Halmstadborna kryssade i Västindien med Prins Hamlet

En månads lång kryssning i Västindien och Sydamerika till det facila priset av 1 495 kronor. Det kunde Halmstadborna få i mitten på 1960-talet då Lion Ferry sålde kryssningar med Prins Hamlet. Trots ett stormigt skandalreportage i Expressen och container som lämnades kvar på kajen, blev de lyxiga turerna oerhört populära.

Det Bonnierägda rederiet Lion Ferry etablerade sig i Halmstad 1960 och startade färjetrafik på linjen Halmstad-Århus. Vid mitten av 1960-talet planerade rederiet att ge sig in i en ny spännande verksamhet då man i Finland byggde en stor högsjöfärja. Under sommaren skulle hon sysselsättas på linjen Bremerhaven-Har-

wich och under övriga året skulle hon gå på lågpris-kryssningar till Kanarieöarna och Västindien.

Den nya färjan fick namnet Prins Hamlet. Den 22 maj 1966 kom hon till Halmstad för att visas upp för allmänheten. Det var mycket folk nere i färjeläget och många tyckte att Prins Hamlet var enormt stor, nästan som en Amerikabåt. Det var hon inte men hon

var en av Sveriges största färjor.

Inredningen var mycket elegant med äkta trä i skotten och moderna 60-talsfärger i textilierna. Alla hytterna hade egen toalett och dusch. Det fanns en biograf ombord och även en swimmingpool på akterdäck. Soldäcken var rymliga och inbjudande. Maten var både riklig och god. Här skulle det vara lätt att trivas. Det var två kryssningar

som marknadsfördes. En varade 14 dagar och gick till Portugal, Nordafrika, Kanarieöarna och Madeira, en sträcka på 2 888 sjömil. Priset all inclusive per person i 2-manshytt var från 745 kr. Den andra kryssningen varade 31 dagar och gick till Västindien och Sydamerika, en sträcka på 10 443 sjömil. Lägsta priset i 2-manshytt på den långa kryssningen var 1 495 kr. Intresset för de här resorna blev enormt. 30 000 personer anmälde sig för att åka under säsongen 1966-1967 men det fanns bara drygt 5 000 platser. På varje kryssning kunde fartyget medföra 400 passagerare i 195 hytter. Egentligen hade det varit meningen att kryssningarna skulle utgå från Halmstad och gå via Köpenhamn där passa-

gerare också skulle plockas upp. Men under 1966 kom Lion Ferry i konflikt med Halmstads hamn om fartygsavgifterna. Resultatet blev att rederiet lade ner all sin trafik från Halmstad men behöll sitt kontor i staden. Prins Hamlet behöll Halmstad som hemmahamn för fartygen men Malmö blev ny svensk utresehamn för kryssningarna.

”
Här märkte man att Prins Hamlet var ett ganska litet fartyg på ett stort, öppet hav.

Efter en framgångsrik sommar på linjen Bremerhaven-Harwich inledde Prins Hamlet kryssningarna i september 1966. Redan från början fanns flera bland befället ombord som kom från Halmstad. De hade tidigare arbetat på Prins Bertil i trafik mellan Halmstad-Århus/Köpenhamn. Fler rekryterades. Läkare från Halmstads centrallasarett



BILD: CARL ERIK RYDBERG



Kandidaterna till Hallands lucia 1967 – bilden är tagen på en av Köpenhamnskrussningarna från Halmstad det året. På bilden syns också befälhavaren – Ossian Weddig.

BILD: REIDAR HOLMÉN



Det blev svår storm på Biscaya och vattnet spolade över fartyget då hon satte i vägorna. De flesta passagerarna mådde dåligt och ville inte lämna sina hytter...

BILD: UR ANDERS BERGENEKS SAMLINGAR



Ur en broschyr som saluförde kryssningarna med Prins Hamlet.

BILD: UR ANDERS BERGENEKS SAMLINGAR



BILD: UR ANDERS BERGENEKS SAMLINGAR

svarade för sjukvården ombord. Damfrisörskor från Hagmans damsalonger skötte hårvården. Musiker, ofta med koppling till militärmusiken, svarade för dansmusik. Lion Ferry rekryterade också en kryssningschef, två intendent och en bartender från Svenska Amerikaliniern för att höja den professionella erfarenheten på fartyget.

Den positiva bilden för Prins Hamlets kryssningar fick sig en knäck under en oktoberresa. Expressen var inbjuden att göra ett reportage om kryssningarna. Just när de var med kom Prins Hamlet ut i en svår storm på Biscaya, kanske det mest fruktade havet i norra Europa. Sjön gick hög och vattnet spolade över fartyget då hon satte i vägorna. Rullningarna var kraftiga, upp till 25 grader. De flesta passagerarna mådde dåligt och ville inte lämna sina hytter. De som var mer okänsliga för sjösjuka sökte sig upp i inredningen. I den mån de åt något satt de på duken/golvet eftersom stolarna inte stod still. Prins Hamlet hade en antiroll-tank men den litade inte besättningen på och den användes därför inte. Fenstabilisatorer saknades. Här märkte man att Prins Hamlet var ett gan-



Kryssningsvärdinnan Dolores Olsson, från Halmstad, tar hand om en liten passagerare.

BILD: UR ANDERS BERGENEKS SAMLINGAR

ska litet fartyg på ett stort, öppet hav.

Några passagerare bildade ett spontant skeppsråd och krävde att kaptenen skulle söka nödhavn. Han förklarade att fartyget under rådande förhållanden inte kunde göra någon framfart och inte kunde gå någonstans. Han låg bara

med stäven mot sjön och höll emot vågorna. Några dagar senare var vädret bra igen och stormen bortglömd bland passagerarna. Expressen däremot hade fått ett dramatiskt bildmaterial till ett skandalreportage i tidningen.

En annan mer komisk än dramatisk händelse inträffade

i december då Prins Hamlet skulle göra sin första Västindienkryssning. Rederikontoret i Halmstad hade mot besättningsinrättningen sålt en transport där Axels Tivoli skulle transporteras ner till Kanarieöarna där det skulle ställas upp för att förlänga den kommersiella säsongen. Ansvarig styrman hade meddelat att det inte fanns tillräcklig plats på bildäck.

Då Prins Hamlet anlände till Malmö stod ändå Axel Tivolis fordon och väntade. Efter mycket diskuterande gjordes kompromissen att tivolifordonen skulle transporteras på två resor. Det var bara det att denna och nästa tur var Västindienkryssningar och Las Palmas skulle anlöpas först på hemvägen. Tivolis fordon fick på så sätt göra en lång extra tur runt Västindien.

Efter första middagen på den här resan kom husfrun och frågade var fartygets linneförråd med dukar och sängkläder fanns. Det skulle stå på bildäck men fanns inte där. Någon hade under den kaotiska lastningen kört iland den här containern och den hade glömts kvar på kajen i Malmö. Nytt linne fick köpas och levererades ett antal timmar senare under gång när Prins Hamlet pas-

serade genom Kielkanalen.

I allmänhet hände inga missöden på resorna. Vid säsongens slut kunde Lion Ferry konstatera att man på många sätt hade lyckats med satsningen på kryssningarna. Prins Hamlet hade haft en mycket hög beläggning och passagerarna hade varit väldigt nöjda. De hade fått valuta för pengarna. Tyvärr var det ekonomiska resultatet för rederiet dåligt. Man hade kraftigt underskattat de kostnader som kryssningsverksamheten förde med sig.

Vid slutet av hösten 1967 beslutade Lion Ferry att avveckla kryssningsverksamheten. Prins Hamlet gjorde bland annat istället några "Luciakryssningar" mellan Halmstad och Köpenhamn innan hon gjorde en sista resa till Västindien. Sedan chartrades fartyget ut till den amerikanska resebyrå "American International Travel Service" och sattes in på

kryssningar längs Sydamerikas ostkust från Recife via Bahia, Rio de Janeiro, Santos och Montevideo till Buenos Aires. Det svenska befälet fanns kvar ombord. På våren 1969 såldes Prins Hamlet till ett rederi i Hamburg. Efter ett drygt år hamnade färjan under fransk flagg i trafik från Marseille. 1980 såldes hon till Grekland och seglade under nästan 20 år mellan Pireus och Rhodos. 2002 högs hon upp i Turkiet.

Prins Hamlets kryssningsruttt i Sydamerika marknadsfördes som "South American Carnival". En nära vän till ägaren av den amerikanska resebyrå hette Ted Arrison. Han startade några år senare rederiet Carnival Cruises som i dag är världens största kryssningsrederi. Kanske var det namnet på Prins Hamlets kryssningar längs Sydamerikas kust som inspirerade honom?

Anders Bergenek

Skriften är aktiv i Föreningen Gamla Halmstad. Mer lokalhistoria hittar du på gamlahalmstad.se och på Facebook/[gamlahalmstad](https://www.facebook.com/gamlahalmstad).

